
Alumna: Anna Bevià Brey

Tutora: Iris Gual

Diàleg entre el paisatge i la cultura.

La vall del Madriu Perafita i Claror

Presentació

La vall del Madriu Perafita i Claror, situada a Andorra, és el vestigi d'un relat de vida de tan sols 70 o 80 anys enrere, de famílies senceres que amb molts esforços, treball dur i dedicació varen treballar i modelar la Vall per tal d'aconseguir l'aliment que, per escàs que fos, era suficient com per mantenir-les en una economia de subsistència. D'aquests temps difícils se'n conserva encara una rica simbiosi resultat de la mà de l'home i el respecte per l'entorn que ens permet establir un enllaç directe amb el passat de la Vall.

Per aquest motiu, el dia 1 de juliol de l'any 2004 va ser reconeguda per la UNESCO com a Patrimoni de la Humanitat dins del vessant de paisatge cultural.

Per tant, la finalitat de la realització d'aquest treball era conèixer de primera mà els trets característics de l'indret i estudiar-ne la seva importància. Per això va ser essencial marcar-se uns objectius clars:

Conèixer l'estat actual de la Vall.

Estudiar la preservació del terreny generació rere generació i com la seva acció ha interactuat amb l'entorn.

Fer un estudi individualitzat de persones involucrades a la Vall, tant sentimentalment com laboralment.

Recórrer diferents camins de muntanya establint un estudi dels vestigis encara avui vigents.

Fer una comparativa entre els interessos individuals dels propietaris de terrenys i bordes a la Vall i els de l'Administració.

Projectar una visió de futur.

Metodologia

El treball de recerca dut a terme és un treball de camp, ja que té l'objectiu d'estudiar l'explotació dels recursos de la vall del Madriu al llarg dels segles establint una perfecta simbiosi entre la petjada humana i la natura, i, per altra banda, és també un treball antropològic, que té com a objectiu recollir la memòria oral i el màxim nombre d'experiències i coneixements de testimonis que han contribuït a teixir aquest perfecte equilibri amb el seu entorn procurant sempre la màxima conservació.

Es va realitzar una profunda recerca bibliogràfica i a continuació es van realitzar set entrevistes en profunditat a persones de diferents àmbits i que van donar lloc, totes elles, a nous escenaris i a punts de vista molt enriquidors, no tan sols per a la realització del treball en si, sinó també a nivell personal.

Cos del treball

Les activitats principals que es van dur a terme a la Vall van ser bàsicament: l'agricultura, la ramaderia, l'explotació de la fusta, l'explotació del ferro i l'aprofitament dels salts hidroelèctrics. Cal destacar que, malgrat que aquestes siguin les principals, n'hi va haver moltes d'altres de més concretes, com ara els forns de cola o els orris. Aquestes activitats es concentraven generalment al fons de la vall, ja que prioritzaven el fàcil accés i la proximitat dels cursos d'aigua.

D'aquestes accions avui se'n conserven vestigis, molts d'ells derruïts a causa del pas del temps i de les extremes condicions climàtiques d'alta muntanya.

Els assentaments mai no van ser permanents, sinó que sempre van ser temporals, en el sentit que l'explotació es donava anualment des de finals de maig fins a finals de setembre.

Pel que feia al dia a dia, eren jornades molt dures i llargues on tothom que podia col·laborava, des dels més menuts fins als més ancians, i a més existia un fort esperit de veïnatge.

Segons l'economia de cada família s'accedia a uns terrenys o a uns altres, els que eren considerats més bons es localitzaven al fons de la vall, mentre que els més precaris es situaven a zones més altes a causa del difícil accés.

L'establiment de petits poblats durant els períodes d'estiu va donar lloc al sorgiment de noves tradicions i a una cultura popular que es va anar transmetent generació rere generació.

Del que s'ha pogut extreure de les entrevistes, eren famílies que tenien molt poc, però el poc que tenien ho valoraven molt, i recorden haver estat sempre molt feliços.

Conclusions

Avui en dia, quan es trepitja la vall del Madriu és imprescindible conèixer el significat de l'entorn, per així poder entendre el valor que té l'indret no tan sols com a paisatge natural, sinó sobretot cultural.

És aquest patrimoni cultural el que ha permès determinar una ocupació i explotació dels recursos a la Vall i ordenar aquestes activitats cronològicament al llarg del temps. Des de la primera constància que se'n té, datada des de l'època neolítica, fins fa tan sols mig segle enrere, els pobladors de la Vall s'han organitzat en una economia de subsistència per aprofitar tot el que podien de la terra.

Sovint errem en el concepte de *paisatge cultural*, que significa no només allò que es veu a simple vista, sinó també tot allò que es trepitja; el bosc i la Vall en general són producte d'alguna acció, ja que és una vall antròpica.

Pel que fa a la noció de respecte i cura envers el medi ambient, sempre va estar present entre els pobladors de la vall. La natura era la seva font de recursos i si la malmetien jugaven contra ells mateixos, de manera que generació rere generació es va anar creant una mena de consciència col·lectiva de respecte al medi ambient.

El canvi de rols actual no significa que es pugui fer el que es vulgui, és a dir, el fet que avui no es depengui de l'entorn per sobreviure no implica que no s'hagi de ser respectuosos amb ell, sinó que ara més que mai és quan la societat ha de preservar l'indret tal com se'l va trobar, per així poder-lo conservar de cara a les futures generacions.

Cal anomenar també els efectes negatius que la modernització de finals del segle XX ha comportat al camp, ja que ha provocat el seu abandonament i, per consegüent, una desconeixença cada cop més evident de tot el que ens envolta. Som una espècie d'analfabets dintre el món on vivim i per això cal aprendre a llegir l'entorn i a interaccionar-hi, ja que ens pot donar molta informació sobre el passat; i hem de passar, així, de *l'Homo sapiens* a *l'Home conscient*. Només d'aquesta manera podrem ser capaços de valorar la riquesa paisatgística i històrica que ens envolta.
